

အမှိုက်မှရွှေ သို့မဟုတ် အမှိုက်က တကယ်အသုံးမဝင်တော့ဘူးလား။

ကျနော်အနေဖြင့် အသိပညာဗဟုသုတဆိုင်ရာ စာပေတွေ ရေးမယ်လို့ စဉ်းစားလိုက်တဲ့အခါ ဘယ် အကြောင်းအရာကို ရေးသားရမည်ဆိုတာ စဉ်းစားမရ၊ တွေးတောမရ ဖြစ်နေခဲ့ပါတယ်။ မိမိ ရေးသားသော စာပေကနေ စာဖတ်သူဆီကို အကျိုးတစ်ခုခု ရရှိစေချင်တာကတော့ တကယ် စိတ်အရင်း ခံပါ။ လူတိုင်းတော့ စိတ်ဝင်စားမှာ မဟုတ်ပေမယ့်၊ သက်ဆိုင်ရာသူ တစ်ဦးဦး သို့မဟုတ် တစ်စုတစ်ဖွဲ့ က သိမြင်သွားလျှင် ပိုကောင်းမယ်လို့လည်း မျှော်လင့်မိတာ အမှန်ပါ။ အခုရေးသားသည့် အကြောင်း အရာလေးသည် ကမ္ဘာ့မူပိုင်ခွင့်အဖွဲ့ကြီး (World Intellectual Property Organization-WIPO)က ထုတ်ပြန်ထားသော ဆောင်းပါး From Waste to Wonder (အမှိုက်မှသည် အံ့လောက်စရာလို့ ဘာသာပြန်ချင်ပါတယ်။)ကို အခြေခံပြီး ရေးသားထားတာဖြစ်ကြောင်း ပထမဦးစွာ ဖွင့်ဟဝန်ခံရေးသား လိုက်ပါတယ်။

ကျနော်တို့ဟာ အမှိုက်ဆိုလျှင် တန်ဖိုးမဲ့သွားသောအရာ၊ အသုံးမဝင်တော့သည့် အရာလို့ပဲ စွဲမြဲမှတ်သား ထားကြပါတယ်။ ဒါဟာ ရှေးအစဉ်အဆက် ကျင့်သုံးခဲ့သော အကျင့်တစ်ခုဆိုလည်း မမှားပါဘူး။ ကိုယ့် အတွက် အသုံးမဝင်တော့သည့်အရာတွေကို အမှိုက်အဖြစ် စွန့်ပစ်ကြတာ ဓမ္မတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အမှိုက် တွေကိုလည် မည်သူမျှ တယုတယသိမ်းဆည်းထားမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ စွန့်ပစ်ကြရမှာပါပဲ။ ဒီလို စွန့်ပစ် ကြတဲ့အခါမှာသာ စနစ်တကျ စွန့်ပစ်သလား၊ စည်းကမ်းမဲ့ စွန့်ပစ်သလား။ အဆိုပါ ကိုယ်ကျင့်တရားပဲ ကွာကြတာပါ။ ကျနော်တို့ စွန့်ပစ်လိုက်တဲ့ အမှိုက်တွေအားလုံး တန်ဖိုးမဲ့သွားကြပြီလား။ ဒီမေးခွန်းက တော့ စဉ်းစားစရာပါ။ မိမိတကိုယ်ရည်စာ အသုံးမဝင်လို့ စွန့်ပစ်လိုက်ကြပေမယ့် အချို့သော အမှိုက်တွေ မှာ လက်ကျန်တန်ဖိုးတွေ ရှိနေပါသေးတယ်။ ကျနော်တို့ မသိလို့သာပါ။ မဖော်ထုတ်နိုင်ကြလို့သာပါ။

ယခုအခါ ကမ္ဘာကြီးမှာ အမှိုက်ပြဿနာဟာ အရေးကြီးဖြေရှင်းကြရမယ့် အဓိကပြဿနာတစ်ရပ်ဖြစ်နေ တာကြာမြင့်လှပါပြီ။ တချို့သော နိုင်ငံကြီးတွေ အထူးသဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံကြီးတွေမှာ အမှိုက်စွန့်ပစ်တဲ့ စနစ်တွေ ကောင်းတော့၊ သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံသားတွေရဲ့ စည်းကမ်းတွေ ကောင်းတော့ မြို့ရွာများ သန့်ရှင်းသပ်ရပ်ပြီး အမှိုက်ကနေ လူတွေဆီကို ပြန်လာမယ့် ဘေးဥပဒေ အတော်အတန် လျော့ချနိုင် ကြပါတယ်။ ထို့ပြင် အမှိုက်ကနေ စွမ်းအင်ပြန်ထုတ်တာမျိုး၊ အမှိုက်ကနေ အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းတွေ ပြန်ထုတ်လုပ်တာမျိုး၊ အမှိုက်ကနေ အနုပညာလက်ရာတွေ ပြန်ပြုလုပ်တာမျိုးတွေ လုပ်ဆောင် ပြီး အမှိုက်ပြဿနာကို လျော့ပါးအောင်းလုပ်ဆောင်နေကြပါတယ်။ ဒါဟာ ဘာပေါ် မူတည်လဲဆိုတော့ လူသားတွေရဲ့ စိတ်ကူးစိတ်သန်း၊ လူသားတွေရဲ့ ခံစားမှုအနုပညာ၊ တိုင်းပြည်ရဲ့ အခြေ ခံအဆောက် အအုံတွေပေါ်မှာ မှီတည်နေတယ်လို့ပဲ ပြောချင်ပါတယ်။ အဓိကကတော့ လူတွေရဲ့ စိတ်ကူးစိတ်သန်းလို့ ကျနော် ပြောချင်တယ်။ အခု ဇာတ်လမ်းလေးဟာ အိန္ဒိယနိုင်ငံ မှ ပါမောက္ခတစ်ဦးရဲ့ စိတ်ကူး စိတ်သန်းနှင့် သူ့ရဲ့အတတ်ပညာ စွမ်းပကားကြောင့် အမှိုက်ကနေ တန်ဖိုးမြင့် ထုတ်ကုန်တစ်ခု ထွက် ပေါ်လာ တဲ့ တီထွင်ဆန်းသစ်မှုလေးဖြစ်ပါတယ်။

ထိုသူကတော့ ဆာဂျီဗာဂီး (Saji Varghese) ဖြစ်ပါတယ်။

သူဟာ ဘင်ဂလော၏ ခရစ်တက္ကသိုလ် (Christ University in Bengaluru) က အင်္ဂလိပ်စာ အထူးပြု မေဂျာ၏ တွဲဖက်ပါမောက္ခတစ်ဦးလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ သူဟာ ပါရဂူဘွဲ့ရတစ်ဦးဖြစ်သလို စာတမ်းများစွာ ပြုစုရေးသားနေသူလည်းဖြစ်ပါတယ်။ စာပေဟောပြောပွဲများစွာမှာလည်း အသိပညာတွေ ဟောပြော နေသူ၊ ပါရဂူဘွဲ့ယူကျမ်းတွေကို ကြီးကြပ်ဆောင်ရွက်နေသူ၊ သုတေသနစီမံကိန်းတွေကို ဦးဆောင် ဦးရွက် ဆောင်ရွက်နေသူ ဖြစ်သည့်အပြင် တီထွင်ဆန်းသစ်မှုဆိုင်ရာ ဆုတွေ ရရှိထားသူလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ၂၀၂၀ ခုနှစ်ထဲမှာ သူ၏ တီထွင်မှုများထဲကနေ တီထွင်မှုပိုင်ခွင့် နှစ်ခုကိုလည်း ရရှိထားပါတယ်။ သူဟာ ကျေးလက် နေအိန္ဒိယအမျိုးသမီးများ၏ လူနေမှုဘဝကို ကူညီပံ့ပိုးနိုင်ရန်နှင့် မပြိုကွဲ မပျက်စီးသော ပလတ်စတစ်အမှိုက် များကို လျော့ချရန် နည်းလမ်းရှာဖွေဖို့ စိတ်ထဲတေးမှတ်ထားသူ လည်း ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ရဲ့ စိတ်အတွေးဟာ ဖြစ်လာဖို့ရန် အကြောင်းဖန်လာပါတယ်။

၂၀၁၇ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ၏ တစ်ခုသော နေ့တစ်နေ့မှာပေါ့။

သူ လမ်းလျှောက်ထွက်ခဲ့ပါတယ်။ သူဟာ သူ့နေထိုင်ရာ တက္ကသိုလ် ပရဝဏ်ထဲမှာ မနက်တိုင်း လမ်းလျှောက် နေကြဖြစ်ပါတယ်။ အဲနေ့မှာတော့ သူဟာ လမ်းလျှောက်ရင်း အုန်းရွက်ခြောက်တွေပေါ် တက်နင်းမိလို့ ဒယ်မိး ဒယ်မိးဖြစ်သွားပါတယ်။ သူ့စိတ် ထဲမှာလည်း “ဒီအုန်းရွက်က ငါ့ကိုဘာလို့ တိုက်ခိုက် ရတာလဲလို့လည်း” တီးတိုးရေရွတ်မိသွားပါတယ်။

သူဟာ အုန်းရွက်ခြောက်ကို စမ်းသပ်မှု ပြုလုပ်ကြည့်ပါတယ်။ အရည်တစ်ခုတည်း စိမ်ထားကြည့်ရာ သားရေသားလို့ ဖြစ်လာပြီး ပေါင်းခံကြည့်တဲ့အခါမှာတော့ ထူးခြားတောက်ပြောင်လာတာကို သတိထား မိသွားပါတယ်။ ဒါဟာ အုန်းရွက်တွေမှာ အက်ပီကျူတီကျူလာဖယောင်း(Epicuticular Wax) ပါဝင်နေ ပြီး ဒါဟာ အရည်စုပ်ပြန်လုပ်ရန် ကောင်းတဲ့ အချက်တစ်ခုတယ်လို့ သူ သဘောပေါက်နားလည်လာပါ တယ်။ ဒါကြောင့် သူဟာ အုန်းရွက်ခြောက်များကနေ အအေး၊ အချိုရည်လိုမျိုး အရည်တွေ သောက် သုံးရန် ပိုက်ငယ်လေးတွေ စမ်းသပ်ထုတ်လုပ်ခဲ့ပါတယ်။

Source: ပုံ(ဝဲ) Bangalore Mirror

ပုံ(ယာ) Sunbird Straw

သူ့ရဲ့ထုတ်ကုန်ထုတ်လုပ်ရသည့် အဓိကရည်ရွယ်ချက်ကတော့ သူ့ရဲ့ အိမ်မက် သူ့ရဲ့ စိတ်ကူးလေးကို အကောင်အထည်ဖော်တာပဲဖြစ်ပါတယ်။ သူဟာ ကျေးလက်နေ အိန္ဒိယအမျိုးသမီးများကို အလုပ်အကိုင် ရစေချင်သလို ပလတ်စတစ်အမှိုက်တွေကို လျှော့ချချင်တာဖြစ်တယ်။ အုန်းရွက်ခြောက်ကနေ ထုတ်လုပ်သော ပိုက်ငယ်လေးတွေက သဘာဝထုတ်ကုန်ဖြစ်လို့ သဘာဝအတိုင်း ပျက်စီးလွယ်၊ ဆွေးမြေ့လွယ်ပါတယ်။ ပလတ်စတစ်လို ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ပြဿနာမျိုးကို နည်းပါးစေပါတယ်။

သူ့ရဲ့စိတ်ကူးကို အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ ကူညီလုပ်ဆောင်ပေးသူကတော့ အာကာသယာဉ်နှင့် အာကာသ အင်ဂျင်နီယာ မဟာဘွဲ့ရ မစ္စတာချီရက်ဂ် (Chirag M G) ဖြစ်ပါတယ်။ ချီရက်က ဆာဂျီကို အုန်းရွက်ခြောက်အား စက်ဖြင့် ပိုက်ငယ်ဖြစ်အောင် လိပ်ပုံလိပ်နည်းကို အားတက် သရော ကူညီလုပ် ဆောင်ပေးခဲ့ပါတယ်။ သူတို့နှစ်ဦးဟာ ဘရောင်းရိဒ် အက်ဂရီ ဝေ့စ် အင်နိုဗေးရှင်း (Brown Reed Agri Waste Innovation) ကို ပူးတွဲတည်ထောင်ခဲ့ပြီး ပိုက်ငယ်ကို ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ဖန်တီးလုပ်ဆောင် ခဲ့ကြပါတယ်။

သူတို့ဟာ ဆန်းဘတ်ဒ်စ် စတော့ Sunbird Straw ဆိုတဲ့ အမှတ်တံဆိပ်ကို တည်ထောင်ခဲ့ပြီး အုန်းရွက်ခြောက်မှ ထုတ်လုပ်သော ပိုက်ငယ်များကို ထုတ်လုပ်ရောင်းချခဲ့ကြပါတယ်။ အုန်းရွက်ခြောက်များကို ကာနတာကပြည်နယ်၊ ကဲရာလာပြည်နယ်နှင့် တမီးလ်နာဒူးပြည်နယ်များမှ ရရှိပြီး ၎င်းပြည်နယ်များမှ အမျိုးသမီးများကို စက်များဖြင့် ထုတ်လုပ်နိုင်ရန် လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခဲ့ပါတယ်။ အချို့ရည်၊ လက်ဘက်ရည်၊ ကော့တေးများသောက်ရန် အတွက် အရွယ်အစားလေးမျိုးထုတ်လုပ်ရောင်းချလျက် ရှိပါတယ်။

လတ်တလော ထုတ်လုပ်မှုပမာဏသည် တစ်နေ့ကို ပိုက်ငယ် ၁၀၀၀၀ ထုတ်လုပ်နိုင်ပါပြီ သို့သော် သုံးသိန်းထိ ထုတ်လုပ်နိုင်ရန် ရည်မှန်းဆောင်ရွက်နေပါတယ်။ အမျိုးသမီး ၁၀၀ ခန့်ကို အလုပ်အကိုင် ဖန်တီးပေးနိုင်ခဲ့ပြီး ကောင်းသထက်ကောင်းမွန်စွာ ထုတ်လုပ်နိုင်ရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်နေတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

သူတို့ရဲ့ တီထွင်မှုဟာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သဟာဇာတကျပြီး ဇီဝပြိုကွဲပျက်စီးနိုင်သော ပိုက်ငယ် များ ဖြစ်သောကြောင့် ပလတ်စတစ်ပိုက်များ နေရာတွင် အစားထိုးနိုင်ပြီး ပလတ်စတစ်အမှိုက်များကို လျော့ချနိုင်ပါတယ်။ ထို့ပြင် အုန်းရွက်ခြောက်သည် စိုက်ပျိုးရေးထုတ်ကုန်ဖြစ်သောကြောင့် တောင်သူ တွေကို ထပ်ဆောင်းဝင်ငွေရရှိစေပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ ထုတ်ကုန်ကိုလည်း Sunbird အမှတ်တံဆိပ်ကပ်ပြီး ရောင်းချပါတယ်။ အဘယ်ကြောင့် ထိုအမှတ်တံဆိပ်ကို ဖန်တီးရသလဲဆိုတာကိုလည်း ရှင်းပြထားပါတယ်။ သဘာဝဝတ်ရည်ကို သောက်သုံးပြီး သဘာဝအတိုင်း တောက်ပနေတဲ့ ငှက်မွေးလေးတွေ ရှိတဲ့ငှက် ကလေးကို အတုယူပြီး သဘာဝအတိုင်း တောက်ပနေတဲ့ ပိုက်ငယ်လေးတွေနဲ့ အချို့ရည်၊ ယမကာရည် များကို သောက်သုံးစေဖို့ဆိုတဲ့

အငွေအသက်ကို ခံစားစေချင်လို့ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့တီထွင်ထားတဲ့ စက်နဲ့ ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းစဉ်ကိုလည်း အိန္ဒိယနှင့်ဥရောပသမဂ္ဂတို့မှာ တီထွင်မှုမူပိုင်ခွင့် ရယူထားပါတယ်။ ဒါဟာ သူတို့ရဲ့ တီထွင်ဆန်းသစ်မှုကို လုံခြုံစေဖို့ မထိခိုက်စေဖို့ ဖြစ်ပါ တယ်။

သူတို့ဟာ သူတို့ရဲ့ထုတ်ကုန်တွေကို B2B Operation Model ကို သုံးပြီး အိန္ဒိယမှာ ရှိတဲ့ အဆင့်မြင့် ဟိုတယ် ကြီးများ၊ ဘားများကို ရောင်းချပါတယ်။ ပြည်ပနိုင်ငံများမှ အမှာစာများ လက်ခံရရှိသော်လည်း အကန့်အသတ် ဖြင့်သာ ထုတ်လုပ်နိုင်ပါသေးတယ်။ သူတို့ဟာ နောင်သုံးနှစ်အတွင်း တစ်နေ့ကို ပိုက်ငယ် ဆယ်သိန်းထုတ် လုပ်ပြီး အမျိုးသမီးပေါင်း တစ်ထောင်ကို အလုပ်အကိုင်ဖန်တီးပေးနိုင်ရန် ရည်မှန်းချက်ထား ဆောင်ရွက် လျက်ရှိနေပါတယ်။

ဒီအကြောင်းအရာလေးကနေ ကျနော်တို့ရဲ့ လုပ်နိုင်စွမ်းအားတွေကို အသုံးပြုပြီး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိန်းသိမ်းနိုင်ရန် ၊ မိမိတို့၏ စီးပွားရေးအောင်မြင်နိုင်ရန်အတွက် မူပိုင်ခွင့်ကို အသုံးပြုနိုင်စေရန် ရည်ရွယ်၍ ရေးသားလိုက်ပါတယ်။

စာဖတ်သူအားလုံးကို အကျိုးများ တိုးပွားကြပါစေ၊

ကေလင်း(ဒဂုံ)

- မှီငြမ်း။ 1. WIPO Media Center
- 2. Internet (for photos)